

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken November 24-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Marschal Ney processusának foly-
vást való előadása már most egy ideig nem
kis helyet fog újságleveleinkben foglalni,
noha mi ennek tsak a' fontosabb környűl-
állásait fogjuk kivállogatni. —

Nem soká az ő elfogattatása 's Páris-
ba lett vitettetése után, a' fogházban meg-
jelenvén nálla az akkori Politziai Préfektus
(mostani Politziai Minister) *De-Caze*, kü-
lömbkülömb kérdéseket tett 'eleibe, mel-
lyek közzül a' fontosabbak, a' Marschal-
nak azokra adott feleleteivel egyetemben,
ezek voltak: — Én telyességgel nem tar-
tozom (így szollott előbbször *Ney* a' Pré-
fektushoz) felelni az Urnak. Engemet sem-
mi katona biztosság meg nem itelhet, ha-
nem tsak a' Pairek' kamarája. Az Ur ugyan
olyan formaruhában van, melly a' Királyi
tisztek' formaruhája: de azt semmi nem
mútatja nékem, hogy Politziai Préfektus
volna az Ur. Azonközben tsakugyan kész
vagyok én felelni minden kérdésre, 's *oly*
*dolgokat fogok mondani, mellyeket sok em-
ber bámulni fog.* Ha tudtam volna, hogy
mitsoda rendeléseket adott-ki a' Király,
magam eljöttem volna én Párisba."

Kérdés. Hát nem maga kérte-e' az ur
a' Királytól, hogy egy armádat adjon az
ur' vezérlése alá a' *Bonaparte* ellen való
marschirozásra? — *Felelet:* Én semmit nem

kértem ő Felségétől; tsak a' hozzám ér-
kezett parantsolatokat telyesítettem. Elin-
dulásom előtt a' Királynál voltam azért,
hogy tölle utolsó útasításokat vegyék, és
ügyigondolom, hogy ezen alkalmatosság-
gal azt mondtam légyen: hogy nékem,
Bonaparténak ezen lépése esztelenségnek
látszik lenni, és ő, ha megfogattatna meg-
érdemlené, hogy vas kalitzkában hozzák Pá-
risba. Beszéllek, hogy azt mondtam vol-
na, hogy én magam fognám őtet vas ka-
litzkában Párisba hozni. De nékem nem
jut jól eszembe, hogy mit mondtam. Azt
is erőssítették, hogy a' Király' kezit meg-
tsókoltam volna; e' mind nem igaz; még
tsak hüséget se' esküdtem ő Felségének;
nem is volt szükség, hogy ezeket tseleked-
jem, minthogy nem volt egyéb célom,
hanem tsak hogy szolgáljak néki, 's ezt bi-
zonnyal meg is tettem volna, ha valami
módot láttam volna réa. De még is tsak-
ugyan megtsókoltam (ezt bizonyos még
gondolkodás után mondotta *Ney*) a' Király'
kezeit; ő Felsége nyujtotta azt hozzám sze-
rentzés útnak kívánása közben. A' mi a'
Bonaparte kiszállását illeti, ez nékem igen
gondolatlan próbatételnek látszott lenni,
hanem az ő Ágensei *Auxonne* városában,
egészzen más színbeöltöztetve adták előm-
be a' dolgot. A' hazafiak között való há-
borutámadásnak félelme, 's az a' biztatás,
mellyel engem' *Bonaparte* a' maga Ágensei

által ketsegtetett, hogy tudniillik az idegen Hatalmasságok ő véle egészen egy értelemben vólnának, 's hogy Austriai Generális *Koller* Eiba szigetére hozzá menvén, néki azt adta légyen tudtára, hogy a' *Bourbonok* tovább nem uralkodhatván, a' *Romai Király* és ennek anyja mind addig Betsbentartatnának kezességül valameddig ő (Bonaparte) Frantzia országnak egy józan szabadsággal megégygyező (liberalis) Constitútiót nem adna. Az a' Proklamatió, meiyről azt erőssítik, hogy az az enyim volna (itt *Neynek* arról a' Proklamatiójáról van szó, a' melly így kezdődött: *A' Bourbonoknak ügye örökre elveszett!*), és a' mellyet én még Mártz. 14-dikén hirdettettem-ki, már 13-dikban esmeretes volt Helvétziában. *Bonaparte József* küldötte volt oda. Örökké e' volt a' *Bonaparte* taktikája. Az Oroszok ellen való utolsó háboruban egy levelet hirdettetett-ki nevemben a' *Monitör* által, melyben az Oroszokrol és a' politikai dolgokrol igen illetlen kifejezéseket adott a' számba (vagy úgy irt, mintha mind azokat én irtam volna) holott én azokat csak más nap reggel akkor tudtam-meg tőlle magától, mikor így szolított-meg: *Marschal! elmés jádзи szókat adtam az ur' szájába.* Így tett egy más alkalmatossággal *Eugenius* Princzel is. El nem halgathatom, hogy annak bizonyosságul, hogy az *Anglusok* ő véle égygyeterítésben légyenek, nékem azt mondattatta, hogy ő a' maga *Elbárol* való elindulása előtt nyoltz napokkal egy *Anglus* hajón volt légyen, és hogy a' szigeten lévő *Anglus* biztos *Campbell* a' következett napon onnét eltávozván, ő azonnal megtette a' készületeket az onnét való elevezéshez. Én nem vagyok áruló; az étellel sem sokat gondolok; csak gyermekeim' betsületét akarom megmenteni, 's a' t.

Már most azok a' környülállások következnek, a' mellyek Nov. 9-dik és 10-dik napjain a' katonai biztosság' üléseiben elő fordúltak: —

A' 9-diki ülésben legelőbb is *Neynek* azon külömbkülömb személyekhez irt levelei olvastattak-fel, mellyek ellene, vagy az ő vádoztatására elő hozattathattak. — Ezek többire már az akkori időbéli újság-levelekből is esmeretesek. — Ezekután felolvastattak a' jegyző könyvből azoknak a' bizonyságoknak vallástételeik, a' kik a' *Ney* dolgában a' Politziai előljárók által előre kikérdeztetvén. mellette vagy ellene valamit mondani tudtak. —

Igy folyt ezen Aktáknak felolvastatása Nov. 10-ikén is az ülés' kezdetében. Az után kinyilatkoztatta az Előlülő (*Jourdan*), hogy a' bizonyító Aktáknak felolvastatása elvégződván, már most a' vádoltatott személy is meg fog jelenni az ítélőszék előtt: de égyrzersmind megkérte az Előlülő a' jelenlévő közönséget, hogy az ő jelenléte alatt olyan tisztelettel viseljék magokat, mellyel az ítélőszék és a' szerentsétlenség eránt viseltetni tartoznak; külömben az őrző sereg' Kommandánsa mind azokat fogásra fogja vitetni, a' kik a' helybehagyásnak, vagy az azzal ellenkezőnek, valami jelét mutatni fogják. —

Az Előlülőnek ezen szavai után bélépett *Ney* az ítélőszék' szálájába; két, Nemzeti őrző seregbéli, tiszt kísérete-bé; két kabát (*Frack*) volt rajta; vállain Marschalli aranybojt; a' karján gyászoló fátyol az ő nem rég meghalálozott apossáért; mejjéna' Betsület-Legióinak czimere; egy széket tettek számára a' Birákkal szembe az ő Prokurátorai mellé: ő pedig az ítélőszék felé előre lépven, az előtt meghajtotta magát, és írásbol egy beszédet olvasott-fel, melynek e' volt egész foglalata: —

„A' Frantzia Marschallok és Generál-Lajtnánt Urak eránt viseltető tiszteletből, feleleteket adtam vala azon kérdésekre, mellyeket Generálmajor *Grundler* Ur előmbe terjesztett (ez a' Gen. *Grundler* is a' katonai biztosság' öszszegyülése előtt már két versben kérdezte volt ki *Marschal Neyt* a' fogházban, előrevalóképpen),

minthogy az ellenem intéztetett processusnak folyamatját megakadályoztatni nem akartam. De már most, midőn valósággal egy ítélőszék' eleibe hozattattam, úgy itélek, hogy azon kérdések között egyre sem vagyok felelni kéntelen, mellyek az ellenem valósággal elintézhető processusnak bevezetésül szolgálhatnának. En tehát a' nélkül, hogy attól a' tisztelettől, mellyel a' Frantzia Marschalloknak és Generál-Lajtnánt uraknak tartozom, eltávozni kívánék, kinyilatkoztatom, hogy megítéltésemre semmi katona ítélőszéket *Competensnek* lenni nem esmérek, 's forma szerént való módon megkívánom azt, hogy azon Birák eleibe állítsanak, kiknek eleikbe a' Constitúciónális Akta által útasítatva vagyok. A' törvényes dolgokban azonközben járatlan lévén, engedelmet kérek ezen ítélőszéktől arra, hogy ezen kívánságomnak indító okait az én oltalmazóm adhassa elő."

Marschal *Jourdan* Előülői módon kinyilatkoztatván a' törvényes megnyugtatót Marschal *Neynek* a' felől, hogy ő, ellene mondott volna annak, hogy az ő megítélője egy katona biztosság lehessen, egyszer mind azt is megjegyzette, hogy mindazonáltal annak megmutatására, hogy az ő személyében éppen az elvádoltatott *Ney* légyen jelen (az az, hogy az *identitas* megmutatódjék) szükséges leszen azon néhány kérdésekre felelni, mellyek az ő keresztiségi és vezetéki neveit, titulust, 's rendczimereit illetik, annyival is inkább, hogy az ezekre való megfelelés néki semmi tekintetben ártalmas vagy illetlen nem fog lenni: — „Az én nevem (igy felelt a' vádoltatott) *Ney Mihály*; születtem Saar-Louisben az 1769-dik esztendőben. Titulusaim ezek: Frantzia Marschal, Elchingeni Hertzeg, Moskwai Princz, a' Szent Lajos Rendjének Rittere, a' Betsület-Légióknak nagy kereszties vitéze, a' Vas Koronának 's a' Christus-Rendnek Rittere. (Mikor Generális *Grundler*től előre kikér-

deztetett, a' többekhez a' Frantzia országú *Ex-Pair* titulust is hozzájok tette volt.

Ő utánna *Berryer* az ő oltalmazója szollalt-fel, azt iparkodván megmutatni egy hosszú beszéd által, hogy egy katona biztosság nem az az ítélőszék, a' melly által egy *Frantzia Pair*, egy Fr. Marschal, megíteltethetne).

Berryer után az ítélőszék' Referendariusza Generális Gróf *Grundler* is beszéllett egy darabig a' *Competentiának* tulajdonságairól. Végezetre fontolás és voksolás alá vették az ítélőbirák a' fennforgó kérdést, 's igen kevés, talám csak öt minutányi idő alatt, 5 votummal 2 ellen meghatározták, hogy a' Marschal *Ney*' megítélésére egy *Katona biztosság*, nem *Competens* — 's ezzel vége lett az ülésnek.

Nagy Britannia.

Azokra a' házi készületekre nézve, mellyek Angliában a' Bonaparte és társai számokra oly véggel téttenek, hogy *Szent Ilona* szigetére vitetessenek, minthogy ezen tekintetben eleinten sok féle, nem igaz tudósítások adattattak - ki a' közönséges levelekben, tehát már most mind azokról ilyen igazabb előadások jöttek - ki Londonban:

„Az a' hír, hogy *Bonaparte* és az ő társai a' magok *Szent Ilonára* lett elevezések előtt, minden féle drága készületeket szereztek volna össze a' magok jövő szükségekre, nem volt igaz.

„A' *Bonaparte* egész kintse, mellyel a' Frantzia part mellől Anglia mellé jött vala, az ő asztali ezüst készületeiben és a' bibliothekájában, 's a' mit Angliában is felvásároltak a' számkivetett társaság' számára, tsupán csak néhány tsomó jádzó kártyákból 's néhány Schak-táblákból, állott; ezeket is csak a' *Bertrandné* kívánságára vásárolták. Az Ex Császár oly kevéssé volt elkészűve ezen hosszú útozáshoz, hogy az alatt, míg fejer ruháit az Anglus parton

megmosták, társaitól kénytelenítetett költsön kéri néhány inget. Végezetre a' Régens Priucznek különös parantsolatjára határozatott-meg az, hogy Bonaparténak a' maga számkivettetése helyén az életre való kellemetességeknek semmi részében ne legyen semmi fogyatkozása, hanem mindent vigyenek számára. Nem kitsíny summa rendeltetett-ki, hogy mindent ahozképpest intézzenek-el lakására nézve, a' mellyhez képpest egy Londoni leghíresebb izlésű mesterembernek adott rendelést Lord Bathurst, hogy mindeneket a' Printz' parantsolatjával megégygyezőleg intézzen-el, 's hogy minden gyolts, vászon, üveg, posztó, muzsika, 's egy szóval minden házi készületeket össze vásároljon, a' mire csak felteheti, hogy szükségek lehet a' Sz. Ilonai új lakosoknak. A' költség telyességgel meg nem határozatott, a' mi mind ezeknek öszszeszereztetésekre meg fog kívántatni; semmi drágaságra, semmi czifraságra nézve nem tétetett semmi határozás, ezt az égygyetlen égygyett kivévén, hogy semmi olyan tzifraságnak valamelly jele, vagy pedig valamelly betű ne találtassék valami pörtékán, a' melly Bonapartét a' maga régi Császári méltóságára és Rendczimereire emlékeztethesse. Hat hónapok rendeltettek volt ki, a' mellyek alatt mind ezeknek készen kellett lenni, a' melly idő alatt 400 emberek foglalatoskodtak megszűnés nélkül ezen parantsolatnak telyesítésén, és el is készültek mindennel. Minden darabok Angliai matériából vannak; a' székek és asztalok is nagy részint Angliában termett leg szebb tölgy fábol készítették, és fényesen kipallérozott rézzel rakattattak-ki. A' fölöstökömöző készület legszebb Wedgwood, a' Flaxmann izlése szerint, dombos metzessel, 's irásokkal; az asztali készület ezüst és arany; minden tányérnak és tálnak közepére valamelly Angliai vidék van rajzoltatva; a' poharak ugyan, tsak simák, de igen finum metzészűek 's tsillagos szélűek vagy ajaku-

ak; az abrosz, asztalkeszkenő, 's egyéb efféle, mind legfinumabb damast. Mint-hogy a' Császári ezüst asztali készület meg volt, e' helyet nem volt szükség újat készítettetni Anglus fáabrikabélit, tsak néhány tutzett kalán 's egyéb apróságok kívántattak hozzá, mellyek nélkül egy tisztességes házi gazdaság el nem lehet. A' párnahajak, és ágy előtt függők, vékony kék selyem matériából készültek fekete széllel és apró fekete czafrangal; vannak arany paszomántos szélűek is köztök; minden színek és izlések a' Sz. Ilonai égtájhoz alkalmaztattak. A' Bonaparte' ruha készületeire nézve megtartották az ő kedves színét a' setét zöldet; inget, nyakravalót, zsebbéli keszkenőt, tsizmát, paputsot, mindenféle harisznyát (strimflit), egy szóval mindent visznek számára, sőt társai és tselédjei számára is; ezek is rangjokhoz illő készületeket kapnak minnyájan. Egyebek között találtatnak a' Bertrandné számára egy fortepianó és külömbkülömb aszszouyi ékes-ségek: —

„Mint-hogy Szent Ilona szigetén nintsen olyan alkalmas ház, hogy abban Bonaparte a' társaival és tselédjeivel egygyütt meglakhatott volna, azért mentek arra a' gondolatra, hogy Angliában fábol egy olyan épületet készítsenek számára, a' melly 24, általlóban 13-tól fogva 28 lábnyomnyi nagyságú, szobákat foglaljon nagába, 's hajón oda vitettetvén, ott öszszerekattathassék, 's egy minden kellemetességgel bíró Ex-Császári udvart formáljon. Zöld márványbol is készítették számára némely házi készületeket, a' milyen p. o. a' ferdő kád, 's egyebek — és mind ezekből még eddig semmit sem tud az az ember, kinek számára ezeket a' nagy készületeket teszik. —

B é t s.

A' Velenczéből érkezett tudósítások szerint, ő Cs. K. Felsége November' 13-dik

napján, az akkori nagy köddel sem gondolván, a' tengerre kivezett, hogy *Chioggiát* és az itt levő egyéb tengeri vidékeket 's partokat megnézegeesse. Egész *Palestrináig* vitette magát ő Felsege, melly egy jó nagy sziget a' *Velenczei* környéken. Innen *Murazzi-di-Malamocohoz* evezett; ez, két Német mértföldnyire van *Velenczétől*. Az ennek bátorságára 's kereskedés és közösülésbéli könnyebbségére szolgáló minden féle tengeri készüléket megmútogatatta magának egész minémüségek szerént. A' lakosoknak mindenütt nagy örömet okozott kegyes megjelenésével 's atyai szorgalmatoskodásának és jóságának kinyilatkoztatásával. Reggeli 5 órakor indúlt-meg ő Felsege *Velenczéből*, 's estve felé érkezett vissza oda. —

November 14-dikére nagy készülétek tétettek volt külömbkülömb nemzeti mulatozásoknak tartatására, de a' mellyeknek, az essős időnek kedvetlen volta miatt el kellett halasztódní. —

Ugyan ezen napon a' *Convictust* 's az ahoz tartozó *Lyceumot*, annak helybéli fekvését 's belső elintézeteit nagy figyelmetességgel megnézegette ő Felsege, 's az egész intézettel való megelégedését kinyilatkoztatta: Felseges aszszonyunk pedig ugyan ezen napon reggel a' maga testvéreitől *Ferentz*, *Ferdinand*, és *Maximilian* ő Királyi Fő Herzogségektől kísértetvén, útját *Mestrebé* vette vala a' maga édes anyjának *Maria Beatrix* Királyi Fő Herzegaszszonynak köszöntésére, a' ki is *Novemher* 4-dik napján *Bétsből* útnak indúltván ugyan ezen hónapnak 14-dikén delben oda érkezett vala, 's a' lakosoktól és Cs. K. Generális *Mayer* úrtól tiszteltetett, ki is egy lovas osztályal eleibe ment vala. *Mestreből* két óránnyi nyúgvás után, a' Fő Herzegaszszony útját *Pádua* felé tovább folytatta, Felseges aszszonyunk pedig és a' Fő Hertzegek visszatértek *Velenczébc*.

Azt a' mának kihirdetett *Grasel György* nevű nevezetes útonálló tolvajt és ragado-

zót, kinek megfogattatásáért 's kézhez való adattatásáért 4000 forint jutalom tétetett vala fel, ezen hónapnak 20-dikára viradó éjjel *Horn* mellett egy kortsmában meglepven, szerentsésen elfogták, 's más nap 12 órakor véghetetlen sokságú nézők között, keményen megkötözve, egy fiakerkotsiban *Bétsbe* béhozták. Ez az ember nagyon veszedelmessé lett vala, nevezetesen a' *Cseh* ország felé vívó úton, mellyek körül, mint beszélük, leggyakrabban tartózkodott, fosztott, és ragadozott.

Tegnap, mint feljebb olvashatni, leirtuk, hogy mitsoda kimenetele lett a' *Marschal Ney* processusának a' néhány *Marschalokból* 's egyéb *Generálisokból* állott *katona* biztosság előtt. Ma ilyen további tudósítások érkeztek kezünkhöz ugyan ezen tárgynak következeiről.

A' *Pairek*' kamarájának *Nov.* 11-dikén tartott ülésében megjelenven a' Királyi *Ministerek*, egy Királyi rendelést adtak annak által, melynek ez a' foglalatja: —

„*La jos*, isten' kegyelméből *Frantzia* ország' és *Navarra*' Királya; köszöntünk minden jelenvaló és jövendőbéli embereket! A' *Constitúzió* 33-dik tikkelyének tartásával megégygyezölég 's *Ministereink*nek meghalgotása után megparantsoltuk és parantsoljuk a' mi következik:

„A' *Pairek*' kamarája haladék nélkül fogjon hozzá a' *Marschal Ney*' processusához, a' ki Felseg ellen való bűnnel és a' *Státus* bátorsága ellen való próbatétellel vádoltatik. A' kamara azon tanátskozásbéli formalitásokat tartsa-meg ezen ügyre nézve, mellyeket a' törvény hozás' dolgában tart, tsak szakaszokra nem kell néki osztani. —

„A' kérdéseket a' kamara' előlülője teszi a' vádoltatottnak eleibe; ő kérdezi-ki a' bizonyságokat, 's intézi-el az előforduló vetélkedéseket. A' tagoknak véle-

kedéseiket úgy kell öszszeszedni, mint az egyéb ítélőszékeknél szokás. —

„A' jelenlévő parantsolatot a' mi Minister-Statustitoknokunk és a' mi *Párisi* fő ítélőszekünk' közönságes Prokurátora vigyék által a' Kamarának, kikre bizzuk azt is, hogy a' vádlásokat és vetélkedéseket elősegítsék. Költ a' mi Thüillieriai kastélyunkban Nov. 11-dik napján, a' Kristus születésének 1815-dik, országulásunknak 22-dik esztendejében. — „

„Alairták

„Lajos.

„*Richelieu*.

Külső dolgokra ügyelő
Minister-Statustitoknok;
's a' Kir. Tanács elölülője.

Ezen rendelkezésnek általadása után előbb Minister *Richelieu* tartott egy beszédet, melyben az itt felhozott Királyi rendesést bővebben kifejtette. Azután a' Királyi Prokurator felolvasta, mint Királyi Biztos, e l ő s z ő r azt az íteletet, melly által a' katona biztosság magát a' *Ney*' megítélésére *incompetensnek* lenni nyilatkoztatta, másodszor a' Királytól a' kamarához intéztetett rendelkezést.

Mind ezeknek felolvastatások után ki nyilatkoztatta, tagjai közzül égygyiknek javallására, a' kamara, hogy a' Királytól a' Ministerek által hozzá küldetett tárgyakat telyes tisztelettel fogadta, hogy ő a' Constitúciónak 33-dik tikkelyében néki adott (birói) tulajdonságokat megesméri, 's hogy e'szerént a' maga kötelességében eljárni, 's a' Királyi rendelkezést telyesíteni kész leszen. —

Már most külömbkülömb féle kérdések forognak a' *Párisi* újságok szerént a' közönségnek elméjében: — Miképpen fog a' *Pairek'* kamarájában a' *Neyt* illető kér-

dés, vagy ítélet-tétel, meghatároztatni? a' voksoknak tsupa többsége által e', mint ott egyebtárgyak meghatároztatni szoktak, vagy pedig mint az esküdtekből álló ítélőszékeknél foly a' dolog, a' hol a' voksoknak két harmad része kívántatik arra, hogy a' vádolttatott személyt bünösnek lenni ítélhesse? — Fog-e a' *Pairek'* kamarájának ítélete revisióra botsáttathatni? — ha fog, mitsoda *revisióra* botsáttatik? mellyik leszen az a' tiszti kar, a' melly a' revisiót magára valóhatja? — Közönségesen fognak-e a' *Ney*' dolgában tartani a' kamara' ülesei, vagy pedig titkon? minthogy egy helyen azt kívánja a' Constitúció, hogy a' *Pairek'* kamarája titkon tartsa a' maga üléseit, más helyen pedig a' mondatik, ugyan ezen Constitúciónban, hogy valamelly vádolttatott személyt tsak a' közönség előtt lehet megítélni. Miként lehet ezt a' mostani történetben megégygyeztetni? —

Azt olvassuk a' *Párisi* újságlevelekben, hogy nem úgy van a' dolog mint régebben iratott, hogy az Szövetséges Hatalmasságoknak égygyezések' szerént tsak *Ánglus* seregek fognának *Párisban* örizeten maradni, hanem négy félék, tudni illik, *Ánglusok*, *Oroszok*, *Austriaiak*, és *Prussusok*, mindenikből négy-négy ezer emberek.

A' *Londoni* levelek erőssitik, hogy *Napkeleti Indiában*, a' *Napoul* és egyéb *Indus* Fejedelmeknek seregeik között, mellyek ott most Lord *Moirának* 's a' vezérlése alatt lévő *Ánglus* armádának igen sok dolgot kezdetek adni, sok *Frantzia* ágyuzó tisztek taláztatnak, a' kik néhány esztendőknél előtte *Perszába*, küldettétvén, onnét azután ezen *Indus* Fejedelmekhez által mentek szolgálatra.

Nov. 22 -dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 378 1/2 forintót Váltotzédulában. Egy Csász. aranyért 17 forintot 26 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 63.

A' Magyar Kurir 94-dik darabjához.

Tudományos Jelentések.

Ifjuság Barátja vagy Hasznosan Mulattató Darabok a' Két Nembéli Ifjuság számára. Közre botsátotta Kis János. Első Kötet.

Ezen munka, mellyről már a' közelebb múlt tavasszal Jelentés tétetett vala, 's mellynek célja, a' két nembéli Ifjuságot 's annak barátjait haszonnal gyönyörködtetni, most ment az én műhelyemben 's az én költségemen sajtó alá. Két kötetből áll, mellyeknek mindenike fog legalább husz ivet tenni, 's mindenikét fogja egy réz metszés díszesíteni. A' papiros' szép fejr, medián-nagyságú. A' nyomtatás igen csinos. A' betű ujdonna új Cicero. Az első darab kész, a' második pedig a' legközelebb jövő József-napi Pesti vásárra világosságot lát. A' kik neveiket akár a' Kiadó Urhoz Sopronyba, akár Eggenberger és Weber Könyváros Urakhoz, akár én hozzám vagy eddig beküldötték, vagy December végéig beküldik, 's egyszersmind az első kötet' megvételekor a' másodikért előre fizetnek, azoknak az egész Munka, (melynek boltbeli ára hat forint lesz a' nyomtatás végével), öt forinton fog adatatni, 's neveik a' második kötet' elibe fognak nyomtatatni.

Mindeneknek, valakik a' Jót a' Szépnek tarsaságában szeretik, annál nagyobb bizodalommal bátorkodom ezen Gyűjteményt ajánlani, minthogy abban a' tárgyak' külömbfélesége 's hasznos volta az előadás' könnyűségével 's egyéb kellemeivel igen szerencsésen vagyon egyesítve.

Minden egyéb dicséret helyett, mellyet szükségtelennek tartok, csak a' már

készen álló első darabnak tartalmát teszem ide; melly így következik:

Az első kötetnek foglalata:

I. Szépképző regék és Románok.

1. Morád és Abina.
2. A' puszta sziget.
3. Menander és Glycera.

II. Igaz történetek, jeles tselekedetek emlékezetes esetek, és intő példák. 1. Octavia. — 2. Felfedezett késértetek. — Egy Morgó késértetről, melly egykor egy más ijesztőt nem kevés rémülésbe ejtett. — Egy megholt Asszonyosság mindjárt eltemtetése után viszont elevenen találtatik. — Egy meg lánczolt késértet. Sem nem czalatkozás, sem nem mások által való czalattatás. — Egy a' Melancholiában megholt Leány viszont meg jelenik. — Egy régi Kápolnába járó késértetről, és azon arczul csapásokrol, mellyekkel az a' szenteknek egy csufolóját meg büntette. — Egy ördögi jelenésről, melly Aixban az öszvegyült Magistrátust ijedésbe hozta. — Egy megölettetnek megjelenéséről, a' ki egy utast az ő elrejtett vagyonjának Urává akart tenni 's tudni kívánta, ha azon Asszony ki őtet megölte meg büntetődött e'? — Az Oriás hegyekben tartózkodó, 's igen jó szívű Rübezahl nevű késértetről. — 3. A' Magyar Nemzetnek hazafiúi buzgósága 1808-ban. — 4. Magyar Vitézek emlékezete. — Lopresti, Eperjesi, Ratkovszki. — Fő Strá'sa Mester Fedák, és Zászló-tartó Kozma. — Jónás László Káplár. — Csák Ferencz és Biró János Huszárok. —

Bereczki Márton Strázsa Mester. — Barát István Káplár. — Rozsás János Insurgens. — 5. Nemes Asszonyságok' szövetkezése Bécsben a' jónak és haszonnak elő mozdítása végett. — 6. Puskák és Pisztolok által történt szerentsétlenségek. — Egy Gyermekek a' puskával játszik 's magát agyon lövi. — Egy Deák tanuló társát agyon lövi. — Egy gyermek játszó-pajtását agyon lövi. — Nem jó a' puska porral játszani. — Egy gyermeket fel-vett a' puskapor. — Gyermekek puskaporral egy fatut felgyújtottak. — Egy Gyermekek el perzseli magát puskaporral. — Tudatlanságból származott veszedelem a' puskapor miatt. — 7. Egy világtalan és a' kutyája. — 8. Ragadozó állatok Magyar Országban. — 9. A' lelki esméret ereje. — 10. Veresre festett esső. — 11. Nem nyalakodni. — 12. Könnyen meg csal a' jég. — 13. A' mai Spartabeliek. — 14. Egy Magyarnek csudálkozásra méltó élet ereje. —

III. Utazásbéli tárgyak.

Egy különös szokás Metelin szigetében. Töredék az Oroszok kimiveltetésének történeteiből. — Egy föld alatt való boltozat Petersburgban.

IV. Erkölcsi darabok.

A' lágyságnak és a' fősvénységnek következései. Allegoria. — Boldog élet. — Elegyes fontos mondások.

V. Versek.

VI. Anekdóták.

VII. Találos Mesék.

Pesten, November 2-dikán 1815.

Trattner János Tamás.

Cs. Kir. pr. Könyvnyomtató

**Tudósítás a' Magyar-nyelv' kedvéért,
's a' Tót-nyelv' betsületére.**

Minden tanult Magyar-ember, a' ki a' maga' Anya-nyelvébe méjebben belé tekintett, és azzal sok esztenlők' lefojása alatt küszködött, kitanulta azt, hogy a' mi mos-

tani magyar-nyelvünknek, semmifélel nints olly' bőkezű gyámola, mint azon Tót-nemzetnek a' nyelve, a' mellyet a' mi Eleink; ősi honnyokban megleptek, és a' históriák' bizonyosságai szerént, részszerént eloyomtak, egyrészt pedig vele összeolvadtak és hazafiasokká váltak. A' mely Tót szókat mi, már most egész gyakorlási igassággal, igaz magyarszók' tartunk azért, mert ellene-vetelkedhetetlenül erővettek rajtunk, mivel' hajdani szükségében az Eleink készen találván, rászorultak; mindazok olyanok, a' mellyeket senki-okos Magyar nyelvünk'ből többé kiirtani nem akar, de nem is tudna.

Ezeket általlátván, akadtak olyan nyelvbetsűlők, a' kiknek ditséretes szándékjok az, hogy egy Magyar-Tót Grammatikának a' születésén ilyen módon törekedjenek: — Szándékozna jutalmúl feltenni 500 forintot annak, a' ki a' Magyarországi Tót-nyelvben legjobb Grammatikát ír; ezzel az elmúlhatatlan kötéssel, hogy a' mellé, a' Magyar és Tót Dictionariumból, mindazokat a' szókat, a' mellyek Tót-eredetűek, oda írja, hogy annak idejében ez is, a' Grammatikával együtt kinyomtatódjon. Hogy pedig ez az 500 forint kiteljen: szabad lessz azt az 50 forintot, a' mellyet már ezen betses szándék' elősegelésére 3 érdemes Magyar Bétsben letett, mindennek, a' ki ezt a' szándéket betsűlni tudja, tettése szerént szaporítani, most még, tsak írásabeli ígérete által. Ha az ígérők' ajánlásának a' summája az 500 forintot meghaladná: a' többit a' könyv' nyomtatására fordíttják, hogy annál oltsóbb lehessen. — Az ez eránt írt leveleket lehet küldeni újj esztendeig Bétsbe, a' Nemz. Gazda' Írójához; azután pedig, de nem későbbben, mint Januárius' utolsó napjáig, Pestre, Könyváros Eggenberger Urhoz, mindenkor frankózva. Mihelyt az ígéret 500 forintra telik: újjonnan fog tudósítás kibocsátódni, az Újjságlevelek által.